JO

Uttalanden

Avdrag för kvarstående skatt vid utbetalning av statlig personalpension

Pensionerade kaptenen Å. anförde hos JO klagomål över att statens personalpensionsverk (SPV) verkställde skatteavdrag för kvarstående skatt med mer än 25 % av pensionen, trots att Å. underlåtit att inlämna sin skattsedel till SPV. Å. menade att SPV förfarit olagligt. Ordalagen i uppbördsförordningen medgav valfrihet för den, som påförts stor kvarstående skatt att antingen lämna debetsedeln till arbetsgivaren och låta denne verkställa avdrag för hela skatten eller att underlåta lämna debetsedeln, varvid arbetsgivaren hade att göra avdrag med belopp, motsvarande 25 % av lönen. Återstoden kunde arbetstagaren därefter betala på annan för honom lämpligare tidpunkt.

Vid utredningen i ärendet framkom, att SPV i fråga om pensionstagare i Stockholm träffat avtal med uppbördsverket om att erhålla skattedata direkt från verket, varigenom pensionstagarna befriades från sin skyldighet att lämna debetsedel, något som möjliggjorts sedan uppbördsverket börjat sin provverksamhet med ADB-behandling av uppbördsdata. Detta var anledningen till att SPV verkställt avdrag för Å:s verkliga kvarstående skatt i stället för med 25 % av pensionen.

I framställning till Kungl. Maj:t den 10 februari 1967 anförde JO, att han fann SPV:s förfarande otvivelaktigt stå helt i överensstämmelse med den i 39 § uppbördsförordningen upptagna grundbestämmelsen om skyldighet för arbetsgivare att verkställa skatteavdrag för arbetstagares kvarstående skatt. Förfarandet var däremot oförenligt med innehållet i 40 § tredje stycket. JO anförde vidare:

Det torde dock — trots vad ordalagen ger vid handen — kunna tagas för visst att sistnämnda stadgande icke varit avsett att hindra ett förfarande sådant som det av verket tillämpade, vilket överensstämmer med syftet med hithörande bestämmelser och är oantastligt ur rättvisesynpunkt. Med hänsyn härtill kan förfarandet icke läggas verket till last såsom fel.

Det är emellertid ägnat att inge betänklighet att en myndighet handlar i strid mot en bestämmelse som framstår som klar och otvetydig. Ett dylikt förfarande kan uppfattas såsom godtycke och är därför ägnat att rubba allmänhetens förtroende för myndigheten. Det framstår därför för mig såsom oundgängligen nödvändigt att förfarandet, som är i högsta grad praktiskt och ändamålsenligt, får erforderligt stöd i författning.

Till stöd för det anförda vill jag erinra om att få rättsområden berör medborgarna så påtagligt som skattelagstiftningen och därmed sammanhängande författningar om taxering och uppbörd. Kraven på den enskildes medverkan för att beskattningen i dess nuvarande form skall fungera är utomordentligt stora. Detta ställer i sin tur särskilda krav på utformningen av nämnda lagstiftning. När det gäller hithörande bestämmelser är det alldeles särskilt viktigt att medborgarna av lagtexten kan utläsa de ekonomiska följderna av ett visst handlingssätt.

Om delgivning av TO:s yttrande över taxeringsbesvär hos PN

Vid inspektion hos en länsstyrelse iakttogs att av PN infordrade yttranden från TO i taxeringsmål ibland delgavs klagan-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:13

den genom TI:s försorg. I skrivelse till ordföranden i PN utgick JO från föreskriften i 77 § taxeringsförordningen om att skriftväxling i mål hos PN skall ske genom PN:s försorg och anförde därefter följande:

Sistnämnda bestämmelse får ses mot bakgrunden av att ansvaret för utredningen i sista hand vilar på prövningsnämnden. Det torde visserligen från rättssäkerhetssynpunkt icke medföra något men, om taxeringsintendenten ombesörjer delgivning av yttrande, som av prövningsnämnden inhämtats från taxeringsnämndens ordförande. Väl framhålls det också i Hedborgs m. fl. Taxeringshandbok (2:a uppl. s. 223) att hinder ej torde möta att taxeringsintendenten själv bereder den skattskyldige tillfälle att avge förklaring över anförda besvär.

Icke desto mindre anser jag för min del att det från principiell synpunkt bör ankomma på den beslutande myndigheten att ombesörja delgivning av processmaterial, som införskaffats av denna. Det kan eljest för allmänheten lätt framstå som om de skattskyldigas motpart tilläts utöva ett dominerande inflytande över taxeringsprocessen. Det synes mig därför vara av vikt att erforderlig kommunicering med den skattskyldige sker på ett sätt, som är förenligt med prövningsnämndens ställning såsom opartisk och självständig besvärsinstans och med den huvudsakligen domstolsmässiga karaktär, som prövningsnämndens handläggning av besvärsmålen numera bör ha. Jag vill tillägga att härmed inte är sagt att kommuniceringen av yttrande, som prövningsnämnden inhämtat från taxeringsnämndens ordförande, behöver ske, innan målet remitteras till taxeringsintendenten. Mången gång kan det vara till fördel att avvakta taxeringsintendentens yttrande, innan ställning tas till frågan om ordförandens yttrande skall kommuniceras, och, där sådan kommunikation finnes böra verkställas, låta den ske samtidigt med att intendentens yttrande kommuniceras.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:03:13